

2022ko azaroaren 25eko adierazpen instituzionala

Emakumearen aurkako Indarkeria Deuseztatzearen Nazioarteko Eguna

Gaur, azaroak 25, Emakumearen aurkako Indarkeria Deuseztatzearen Nazioarteko Eguna ospatzeko bildu gara. Emakumeen aurkako indarkeriak forma ugari ditu, eta haien bizitzan eragin handia du. Neur handi batean, haiek berreskuratzeko oinarrizko eskubideak atzitzeko bermearen mende dago.

Indarkeria matxistako forma guztien artean sexu-indarkeriak dira nagusiak, ikusezinenak eta naturalizatuenak. Ondorioz, sexu-indarkeriak patriarkatuaren osagai nagusienetako bat da. Ez dute zerikusirik sexuarekin, boterearekin baizik. Neskato, neska eta emakumeak gauza bihurtzeko, beheratzeko, menpe hartzeko, beldurtzeko eta haien askatasuna murrizteko boterea. Sexuan gizonetakoekin ekin behar dutela eta ezezko zuzena lortu arte amore ez ematearen gizaratearen ikuspegia sortzeko boterea. Ezezkoa ukatu edo gehiagotan saiatuz mugak gainditzeko boterea ere.

Sexu-eraso bat jasan izanagatik lotsa sentimendua eragiteko boterea, biktima/bizirik dirauena erantzule eta errudun sentiaraztearen boterea (janzteko modua, non zegoen, bakarrik zoan...), errudun bakar gisa erasotzailea adierazi ordez. Edo salatzaileen asmoa zalantzan jartzeko boterea. Eta, nagusiki, erasoak espazio publikoan profil psikopata eta gaiztoaren profileko ezezagun batek egiten dituenaren irudia sortzeko boterea. Izan ere, eraso gehienak, larrienak bereziki, espazio pribatuan gertatzen dira, eta erasotzaileek profil zehatz bat ez dute izaten. Lagunek, bikotekideek, ikasketa edo laneko kideek, auzokideek, senideek edo gertuko erreferenteek egiten dituzte.

Mundu osoko mugimendu feministak botere patriarkal horren aurka altxatu dira, sexu-indarkerien kausak eta ondorioak zehaztu dituzte eta gertatzen diren arlo guztietan (familian, bikotearen barruan, arlo sozialean edo komunitatean, lanean, hezkuntzan, digitalean edo politikoan) adierazpen anitzak identifikatu dira. Bortxakeriaren kultura ere salatu dute, zeinak emakumeen aurkako sexu indarkeria normalizatzen eta onartzen duen, eta salatzen duten emakumeen ahotsari indarra eman eta haiei laguntzeko sororitate olatua sortu duen.

Aldi berean, bi aldaketa bultzatu dituzte feminismoek. Hasteko, haien baimena jarri dute muinean. Sexu-askatasunak nahi bezainbeste eta nahi duzunarekin sexua izatea hartzen ditu, baina baita hura baztertzekoa ere. Horrek gizarate osoari eragiten dio, eta bereziki gizonari, patriarkatuak sozializatzen dituen estereotipoetatik eta genero-roletatik aska daitezten. Sexu-indarkeria legitimatzen, ezerezten edo zuzenean eratzten duten jarrera eta jokabide guztiak identifikatzen ikasiko dute horrela, beren baitan eta beren ingurunean, lagun, senitarteko eta lankideen edo aisialdiko lagunen artean.

Bigarren, feminismoek botere publikoen behar bezalako arreta gauzatzeko eta orotariko indarkeria instituzionala errotik kentzeko eskatu dute. Prebentzio- eta konponketa-politikak barne hartzen dituen erantzukizuna, baliabide ekonomikoz behar bezala

hornituta egon behar baitute eta erakundeen eta sektoreen arteko lankidetzeta eta lankidetzeta maximoa eskatzen baitute.

Hori da, hain zuzen ere, herrialdeko erakunde politiko guztiek hartutako konpromiso irmoa. Sexu-indarkeriek urratzen dituzten eskubide guztiak bermatzeko konpromisoa: segurtasunerako eskubidea, osotasun fisiko eta psikologikorako eskubidea, osasunerako eskubidea, hezkuntzarako eskubidea edo gizartean eta politikan parte hartzeko eskubidea. Azken finean, emakumeen askatasunarekin konpromisoa, gizarte askeagoa ere lortzeko.

